

GENEL MUHASEBE

1.3. MUHASEBENİN TARİHİ GELİŞİMİ

Muhasebenin tarihi süreç içindeki gelişimi, ekonomik yaşamın gelişimi ile doğru orantılı olmuştur. M.Ö. 5000 yıllarından itibaren; Babil, Mısır, Eski Yunan ve Roma'da, basit düzeyde (envanter listeleri, borç alacak hesapları, ücret ödemeleri gibi) çeşitli muhasebe kayıtlarının kullanıldığı bilinmektedir. Muhasebenin gelişimi ile ilgili önemli noktalar aşağıda özet olarak sunulmuştur:

-
- M.Ö. 5000 - 3000 Yılları → Yazılı Muhasebe Belgeleri
 - 1363 İranlı Düşünür Al Mazandarani'nin kitabı → Çift taraflı kayıt yöntemi ile ilgili
 - İtalyan Düşünür Luca Paciola'nın kitabı → Çift taraflı kayıt yöntemi ile ilgili
 - Kanunname-i Ticaret → Muhasebenin hukuki bir düzene bağlanması (Fransız Ekolu)
 - İstanbul Ticaret Mekteb-i Ali'de temel derslerden biri olarak okutulması

-
- ✘ Türk Ticaret Kanununun Kabulü → Alman muhasebe literatürünün etkisi (Alman Ekolü)
 - ✘ Genel Vergi Reformu → Gelir Vergisi ve Vergi Usul Kanunlarının çıkarılması
 - ✘ KİT'lerde (Kamu İktisadi Teşebbüsleri) TEKDÜZEN Muhasebe sistemine geçiş

-
- ✘ KİT'lerde Maliyet Muhasebesinin uygulanması
 - ✘ SPK'ya (Sermaye Piyasaları Kurulu) bağlı Şirketler ve aracı kurumlar için TİP Mali Tablo uygulaması ile, İsteğe bağlı Standart Genel Hesap Planı (SGHP) uygulaması
 - ✘ Bankalarda Tekdüzen Hesap Planı Uygulaması

-
- ✘ Muhasebecilik mesleğinin yasal bir yapıya kavuşturulması
 - ✘ 1991 TÜRMOB'un (Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odalar Birliği) kurulması
 - ✘ 1994 Ülke genelinde Tekdüzen Muhasebe Sistemine geçiş (TMS)
 - ✘ T穆DESK'in (Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu) kurulması

1.4. MUHASEBENİN BÖLÜMLERİ

1.4.1. Genel Muhasebe

Genel muhasebe, işletme ile, işletme ilgilileri arasındaki mali ilişkiyi sağlayan muhasebe dalıdır. İşletmenin gerçekleştirdiği mali olayları ve bu olayların sonuçlarını sürekli olarak kaydederek saklayan yazılı bir hafıza niteliğindedir. Genel muhasebede mali olaylara ilişkin veriler, objektif belgelere dayanılarak, değiştirilmeden olduğu gibi kaydedilir.

Genel muhasebenin yararları Őu Şekilde zetlenebilir:

- ✘ Bir anlaşmazlık durumunda, daha önce gerçekleŐtirilmiŐ bir mali olayın; varlığı, yapılma biçimi ve dayanağı hakkında bilgi verir.
- ✘ Belirli tarihlerde yapılacak iŐlemlerin unutulmamasını sağlar.

-
- ✘ İşletmeye ait varlıkların, amacı dışında kullanılıp kullanılmadığının ve işletmede bulunup bulunmadığının denetimine katkı sağlar.
 - ✘ Belli bir dönem sonucuna ilişkin, kar veya zarar durumunun hesaplanmasına katkı sağlar.

1.4.2. MALİYET MUHASEBESİ

Maliyet muhasebesi, üretim yapan işletmelerde, üretilen mamul ve/veya hizmetlerin birim maliyetin sağlıklı hesaplanması ile maliyet planlaması ve denetiminin etkin şekilde yapılması amacıyla kullanılan muhasebe türüdür. Üretim işletmelerinde, genel muhasebeye ek olarak kullanılır.

1.4.3. YÖNETİM MUHASEBESİ

Yönetim muhasebesi, işletme yöneticilerinin, başta karar verme olmak üzere, diğer tüm yönetim işlevlerinde (yönetim sürecinde) ihtiyaç duydukları ayrıntılı bilgi ihtiyacını karşılamak için geliştirilmiş muhasebe türüdür. Yönetimsel başarının değerlendirilmesinde, faaliyet ve sorumluluk denetimlerinin yapılması ve işletmede gerçekçi bir ödüllendirme ve cezalandırma sisteminin kurulmasına ve çalıştırılmasına katkı sağlar.

1.4.5. ÖZEL İHTİSAS MUHASEBELERİ

Yukarıda sıralanan temel muhasebe türleri kapsamında olmakla birlikte; işletmelerin türleri, işin özellikleri, sektörün yapısı ve benzeri değişkenlere göre uygulanan çeşitli muhasebe türleri geliştirilmiştir.

Bunların başlıcalarını; banka muhasebesi, yapı işleri (inşaat) muhasebesi, konaklama muhasebesi, şirketler muhasebesi, sigorta işletmeleri muhasebesi, ulaştırma işletmeleri muhasebesi, dış ticaret muhasebesi, tarım işletmeleri muhasebesi, kâr amaçsız kuruluşlar muhasebesi vb. şekilde sıralayabiliriz.